

Доступ до ринку праці

Від громадянства та причини переїзду залежить те, чи зможе особа працювати в Швейцарії або заснувати компанію. В будь-якому випадку працівники повинні зареєструватися в органах соціального страхування та сплачувати податки.

Дозвіл на роботу

В більшості випадків питання щодо отримання дозволу на роботу вирішується одночасно з отриманням дозволу на проживання. Зазвичай особам, що мають право на проживання в Швейцарії, дозволяється й працювати. Залежно від громадянства та тривалості трудових відносин роботодавець або працівник подає заяву на отримання дозволу. У разі виникнення сумнівів можна отримати допомогу в одній з вказаних нижче служб. Ці служби проводять консультації й для тих осіб, які ще не мешкають в Швейцарії та хочуть тут працювати. Визнані біженці (посвідчення B) та тимчасово прийняті особи з статусом біженця або без (посвідчення F) з 2019 року більше не потребують спеціального дозволу. Але про початок та завершення будь-яких трудових відносин необхідно повідомляти кантон за допомогою офіційного формуляра (процедура сповіщення). Комpetентним є кантон, в якому здійснюється трудова діяльність. Таке сповіщення є безкоштовним. Шукачам притулку (посвідчення N) все ще потрібен дозвіл.

Власна компанія

Від громадянства та статусу проживання залежить, чи може хтось заснувати власну компанію в Швейцарії. Для громадян ЄС/країн ЄАВТ та осіб з посвідкою на проживання С процедура заснування компанії є простішою. Служба з питань міграції та громадянських прав (Amt für Migration, Integration und Bürgerrecht) кантону надає мігрантам інформацію стосовно того, чи можливим є заснування компанії. Служба підтримки підприємництва кантону (Standortförderung) надає підтримку в практичній реалізації.

Неофіційна зайнятість

Той, хто здійснює трудову діяльність та не зареєстрований в органах соціального страхування, не має дозволу на роботу та не вказує дохід для сплати податків, притягується до відповідальності. В такому випадку мова йде про неофіційну зайнятість. Неофіційна зайнятість тягне за собою правові наслідки для роботодавця та працівника. Крім того, працівники не застраховані від нещасного випадку та не мають накопичень до пенсії. Той, хто вважає, що роботодавець працевлаштовує його неправильно, може звернутися за безкоштовною консультацією до юридичного консультаційного центру.

Підлітки

Загалом підлітки можуть працювати лише після досягнення ними 15-річного віку. Але дозволяється виконувати лише легкі роботи у невеликому обсязі (наприклад, робота під час канікул). Батьки та роботодавці повинні стежити за тим, щоб підлітки не були перевантажені. Для підлітків віком молодше 18 років діють особливі положення трудового законодавства.

Додаткова інформація (посилання, адреси, брошури, листівки)

www.hallo-basel.ch/uk/arbeit/zugang-arbeitsmarkt